

Gebeurtenissen en vragenblad

Hier zie je een reeks gebeurtenissen uit de parlementaire geschiedenis van Nederland.

1	1795	Patriotten verjagen met hulp van Franse troepen stadhouder Willem V en vestigen de Bataafse Republiek.
2	1798	Onder de naam <i>Staatsregeling</i> nemen volksvertegenwoordigers van de Bataafse Republiek een grondwet aan. In de <i>staatsregeling</i> staan de rechten en plichten van de burgers en de overheid.
3	1815	Het gebied dat nu bekend staat als de BeNeLux gaat verder als het Koninkrijk der Nederlanden. Het wordt een constitutionele monarchie en een eenheidsstaat.
4	1830	Bij de Belgische Opstand worden Nederland en België twee onafhankelijke landen.
5	1848	Overal in Europa komen burgers in opstand tegen de conservatieve adel die de burgerrechten te weinig respecteert.
6	1848	In de nieuwe grondwet van Thorbecke is iedereen voor de wet gelijk en geldt het censuskiesrecht.
7	1857	Katholieken en protestanten krijgen het recht om – als er aan alle kwaliteitseisen wordt voldaan – eigen scholen te stichten. De gelovigen moeten deze scholen zelf bekostigen.
8	1887	Op aandringen van sociaal-liberale volksvertegenwoordigers komt er een parlementaire enquête naar de toestand in de fabrieken en werkplaatsen. De uitkomsten hiervan leiden tot verschillende sociale wetten.
9	1887	Door het caotouchouc-artikel wordt het kiesrecht opgerekt: niet alleen meer het vermogen, maar ook iemands verstand (diploma's, maatschappelijke positie) telden mee in het toekennen van het kiesrecht.
10	1917	De socialisten en sociaal-liberalen krijgen het algemeen mannenkiesrecht, waardoor alle mannen vanaf 23 jaar hun stem uit mogen brengen. De katholieken en protestanten krijgen van de overheid geld om hun eigen scholen mee te bekostigen. Deze uitruil heet de pacificatie.
11	1918	De leider van de sociaaldemocraten Troelstra roept zijn aanhangers op een machtsovername te doen, maar daarvoor blijkt nauwelijks steun. Als straf voor zijn 'vergissing' mogen de sociaaldemocraten tot en met 1939 niet deelnemen aan de regering.
12	1919	Na het algemeen mannenkiesrecht, gaat nu ook het algemeen vrouwenkiesrecht van kracht.
13	1929	Als gevolg van de economische crisis in de VS groeien ook in Nederland politieke partijen die de democratie willen afschaffen, zoals de Nationaal-Socialistische Beweging (NSB) en de Communistische Partij Nederland (CPN)
14	1940	Nazi-Duitsland bezet Nederland waardoor de parlementaire democratie voor vijf jaar is uitgeschakeld.
15	1957	Uitbetaling van de eerste Ouderdomswet (AOW): het begin van de verzorgingsstaat waarbij de overheid alle inwoners die dat nodig hebben van een bestaansminimum voorziet.
16	1965	Jongeren (provo's) en vrouwen (tweede feministische golf) gaan steeds meer hun plek in de samenleving opeisen.
17	1966	De nieuwe politieke partij D66 strijdt voor meer inspraak van de burgers in de politiek.
18	1994	Het poldermodel groeit uit tot een kenmerk van de Nederlandse politiek. Werkgevers, werknemers en de overheid maken gezamenlijk afspraken over de arbeidsmarkt.
19	2002	De populistische en populaire politicus Pim Fortuyn wordt door een milieuactivist vermoord vanwege zijn standpunten over de islam in Nederland.
20	2021	Een parlementair onderzoek naar misstanden bij de Belastingdienst over het beschuldigen van burgers als fraudeurs leidt tot de val van het kabinet Rutte III. Een van de conclusies is dat de overheid haar taak om de burger te beschermen tegen de macht van de overheid verzuimd heeft.

Gebeurtenissen en vragenblad

Vragenblad

1 Je ziet hier een rijtje met kenmerkende aspecten staan.

--> Koppel ieder kenmerkend aspect aan minimaal een gebeurtenis.

--> Leg telkens uit waarom het kenmerkend aspect en de gebeurtenis bij elkaar horen:

1	De democratische revoluties in westerse landen met als gevolg discussies over grondwetten, grondrechten en staatsburgerschap
2	Voortbestaan van het ancien régime met pogingen om het vorstelijk bestuur op eigentijdse verlichte wijze vorm te geven (verlicht absolutisme)
3	De opkomst van politiek-maatschappelijke stromingen: liberalisme, nationalisme, socialisme, confessionalisme en feminisme
4	Voortschrijdende democratisering, met deelname van steeds meer mannen en vrouwen aan het politieke proces
5	De opkomst van emancipatiebewegingen
6	Discussies over de 'sociale kwestie'
7	De crisis van het wereldkapitalisme
8	Het in praktijk brengen van de totalitaire ideologieën communisme en fascisme/nationaalsocialisme
9	De Duitse bezetting van Nederland
10	De verdeling van de wereld in twee ideologische blokken in de greep van een wapenwedloop en de daaruit voortvloeiende dreiging van een atoomoorlog
11	De eenwording van Europa
12	De toenemende westerse welvaart die vanaf de jaren 1960 aanleiding gaf tot ingrijpende sociaal-culturele veranderingsprocessen
13	De ontwikkeling van pluriforme en multiculturele samenlevingen

2 Er zijn verschillende momenten waarop Nederland erg democratisch was. Noem twee van die momenten en leg telkens uit waarom Nederland op dat moment zo democratisch was.

3 Een periode springt eruit als het gaat om ondemocratisch bestuur. Welke periode is dat en noem drie kenmerken van dat bestuur die aantonen dat het ondemocratisch was.

4 Er zijn verschillende momenten waarop Nederland niet zo democratisch was (los van de periode bij vraag 3). Noem twee van die momenten en leg telkens uit waarom Nederland op dat moment niet zo democratisch was.

5 **Stelling:** Sinds 1945 is Nederland alsmat democratischer geworden.

--> Geef aan of je het (on)eens bent met de stelling en leg je antwoord uit met behulp van jouw scores in de democratiemeter.